

Alle jaren eeuwig leven

30 december 2012

Waar het over gaat

Het is de geestkracht die Simeon en de ouders van Jezus en hijzelf naar elkaar toe drijven. De Geestkracht van God. Een soort stuwning, Simeon moest naar die tempel. Maria overkomt het. Heel die confrontatie in de tempel wordt op het toneel gezet als een ultiem moment waarin de kiem van de geloofsgeschiedenis ligt. De deelnemers aan deze scene maken hierna enorme veranderingen mee. Aan het einde van het jaar is het wellicht het aardigste als we stilstaan bij de belangrijkste verandering die je doormaakt bij het ouder worden. Op een gegeven moment doen veel van onze vroegere gewoontes, gedragsopvattingen, actieve houdingen en normen en waarden het niet meer. Je omgeving verandert snel en je verandert zelf ook. Je levensgevoel moet je als het ware voortdurend spiritueel bijstellen. Wie ben ik in relatie tot het levensgeheim? Welke waarden bepalen mijn leven nu?

Simeon zegent op een gegeven moment Jezus. De nieuwe generatie is meer dan welkom en in die zin is het nieuwe jaar ook meer dan welkom.

Wanneer oude mensen zoals Simeon, maar natuurlijk ook Hanna niet bang zijn om te sterven, zullen hun kinderen ook niet bang zijn om te leven.

Alle jaren eeuwig leven

Mijn overweging vanochtend bestaat uit 10 punten. Als je de tel kwijt raakt is dat niet erg. Die hou ik voor je bij. Als we bij 9 zijn dan wek ik je wel.

Punt 1. Hij heeft er op zitten wachten die Simeon. Een oude man, een rechtvaardige een tsaddik, een die de wijsheid in pacht heeft. Die toegewijd is. Hij heeft gewacht. Wat een mooie eigenschap is dat. Kunnen wachten als het moet. Want hoevelen wachten niet op de dood zonder uitzicht. Ach als ik nu rustig in slaap zou vallen en morgen niet meer wakker wordt, wat zou dat mooi zijn. Maar nee, ze worden weer wakker en moeten hun taaie leven uithouden. Ze gaan niet te vroeg dood, soms een lijdensweg. Maar het jongetje Jezus dat door zijn ouders wordt binnengebracht is het laatste wat hij wil zien. Veel meer dan een jongetje, een die de geschiedenis zal wijzigen, waar we tot op de huidige dag last van hebben. Had in die tempel gebleven Jezus, Simeon komt er mooi onderuit, wij moeten nog even.

Punt 2. De ouders, dat is me ook een stel. Ze komen binnen met een koppel tortels en zoals echte ouders zijn ze verbijsterd wat er over hun zoon gezegd wordt. Ze hebben niks in de gaten. Je ouders komen voor het eerst op de school waarop je zit en krijgen te horen hoe het nu echt met je gaat. Een mengeling van verholen trots en schaamte gaat door je heen. Wat weet zo'n lispelende oude leraar nu over je zoon. Veel, veel meer dan je denkt. Ik zie nog de regent van het kleinseminarie waar ik als 12 jarige naar toe ging, bij eerste binnenkomst tegen me zeggen. Jij doet je best, God doet de rest. Zo'n heerlijk vertrouwvolle Roomsche uitdrukking. Hij een grote sigaar in zijn mond. Mijn ouders eerbiedig op afstand en ik dacht. Nou dat is makkelijk. Dat bleek het natuurlijk helemaal niet. Maar toch..Ik ben het nooit meer vergeten.

Punt 3. Psalm 90. Gij vaagt ons uit als een droom in de morgen. Gras dat s' morgens bloeit, maar s'avonds is het verdord. De verpletterende betrekkelijkheid van alles. Niets blijft. Ik had bizar genoeg drie begrafenissen vorige week. Je werkelijkheid wankelt onder zoiets. Hoe is het mogelijk, jonge mensen weggerukt, verdwenen, je hoort nooit meer wat. Wie heeft dat toch uitgevonden dat doodgaan. We houden U niet bij, uw hartstocht is ons te machtig. We durven niet met U te gaan, U verteert ons God. Gij zijt teveel voor een leven. Ik wil wakker worden in de morgen en weten dat Jij bestaat.

Punt 4. Zeventig jaren zijn onze dagen, als wij sterk zijn tachtig. God spot met ons. Niet opzettelijk, maar eenvoudig, omdat hij God is en wij mensen zijn. Hij ontsnapt met een kosmische lach aan alle beelden. Hij is veel te groot voor ons denken. Hij past niet in onze taal. Ons korte leven, ook als we oud worden. Ook als we gezond en in balans oud worden. Leo Vroman beschrijft het zo:

Ik voel je
in de krans van mijn haast verdorde
armen lekker ouder worden.
Dronken op elkaar drinken
is iets wat we nooit doen
maar heb ik mijn bril op als ik je zoen
dan klinken de vier glazen of wij klinken.

Je haar, dat eens naar nacht en regen rook,
geurt nu naar hete zonneschijn,
s'nachts ook.
Over nog een paar jaar
misschien
wordt je haar verblindend licht.
Dan kan ik je nog zien
met mijn ogen dicht.

Punt 5. We leven alsof het een aard heeft. Mooie uitdrukking. Aards, bij de tijd, nu. Alsof de dood niet bestaat. Alsof we nooit zijn afgelopen. We moeten wel doorgaan met kopjes thee drinken ook al is het met onzekere slokjes. We doen steeds alsof het lente is, zelfs midden in de winter. We scheppen ons een afweer tegen lijden en donkerte. We blazen een sleuf in de tijd waarin het leven oplicht. Niet in het minst hier bijvoorbeeld op zondagmorgen waarin we iedere keer weer die dood te lijf gaan. We leven eeuwig geloven we. Waarom eigenlijk niet? Denk je er over na? vroeg de eekhoorn. Ja, zei de mier.

Punt 6. Hermann Hesse schreef ooit een boek met als titel 'Mit der Reife wird man immer junger', Simeon wordt steeds voorgesteld als een oude man, maar was hij dat ook?. Waar het echt over gaat is dat rijping verstilde kracht wekt, het inzicht verscherpt, sterkt het aanvoelen. Gestaagheid heeft het van wispelturigheid gewonnen, trefzekerheid van experiment. Daar is aanvaarding voor nodig. Seneca zei het al: 'Niets maakt zo oud als de ijver om jong te blijven'

Punt 7. Soms lijkt het of iemand onkwetsbaar is. Sterk, jong, gezond, overtuigend, zelfverzekerd en onaantastbaar. Maar een geoefend oog kijkt er door heen. De zegen van de ouderdom is de onmacht zegt Buytendijk. Als men niet meer werken kan, dan komt het geluk van het zien. Wat gezien wordt kan doorzien worden. Zien, toeschouwen, doorzien, diepzinnigheid, wijsheid. Een prachtige verwoording van dit proces vond ik bij Ida Gerhardt:

Oud worden is het eindelijk vermogen
veraf te zijn van plannen en getallen;
een eindelijke verheldering van ogen
voordat het donker van de nacht gaat vallen.

Het is een opengaan van vergezichten,
een bijna van gehavendheid genezen;
en aan de rand van tijdeloosheid wezen.
Of in de avond gij de zee ziet lichten.

Het is, allengs, een onomstotelijke weten
dat gij vernieuwd zult wezen en herschape,
wanneer men van u schrijven zal; ontslapen.
Wanneer uw naam op aarde is vergeten.

Punt 8. Al deze inzichten zijn niet aan een jaartal gebonden. Sommige jonge mensen doen supersnel een soort levenservaring en levenswijsheid op aan Simeon gelijk. En er zijn ouderen die het nooit zullen leren. Die tot op hoge leeftijd hun spirituele mogelijkheden blijven ontkennen.

Punt 9 (wekken?) Het is een merkwaardige paradox, met je ene been in het graf staan en juist dan vernieuwd en herschapen te zullen zijn. Met je ene been in het oude jaar en tegelijkertijd toch weer reikhalzend naar het volgende jaar uitzien. Onverbeterlijk zijn we.

Onze ziel is even jong, als toen hij geschapen werd, ja eigenlijk nog veel jonger. En weet je, het zou me niet verbazen als zij 1 januari nog jonger zou zijn dan vandaag.

Punt 10 Er is mij verboden een rotje af te steken tijdens de viering. En dat vind ik ontzettend jammer. Maar ze zeiden dat ik dan nooit meer zou mogen terugkomen. Maar licht is opgegaan in Betlehems velden, dus ik dacht dat mag wel.

Henk Baars 30 december 2012